

عنوان مقاله:

نقد و بررسی دلالت عبارت «کانت اذا نزلت فاتحه سوره بمکه کتبت مکيه...» بر پیدایش آیات مستثنیات

محل انتشار:

مجله مطالعات فهم حدیث، دوره 7، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

محمدعلی حیدری مزرعه آخوند - استادیار گروه علوم و قرآن حدیث دانشگاه یزد

رضا مهرآبادی - دانشجوی دکتری تفسیر تطبیقی دانشگاه یزد

امیر جودوی - دانشیار گروه علوم و قرآن حدیث دانشگاه یزد

بمانعلی دهقان منگابادی - دانشیار گروه علوم و قرآن حدیث دانشگاه یزد

خلاصه مقاله:

برخی از مفسران با استناد به عبارت «کانت اذا نزلت فاتحه سوره بمکه کتبت مکيه، ثم یزید الله فیها ما یشا بالمدینه» به پیدایش آیات مستثنیات حکم داده‌اند. در حالی که آیات مستثنیات در طول تاریخ تفسیر بر اثر خلط میان معیارهای مکی و مدنی، اسباب نزول جعلی یا تطبیق‌های بعدی که از آنگاه تعبیر به شان نزول میشده و تفسیر نادرست برخی از آیه‌های قرآن کریم به وجود آمده است. مفسران در تعیین مکی و مدنی بودن آیات و سوره، چهار معیار زمان، مکان، موضوع و خطاب را مد نظر دارند که هرگاه معیار بر زمان باشد آیات مربوط به یهودیان گرچه در مکه نازل شده باشد مکی قلمداد میشود و اگر معیار بر خطاب و موضوع باشد همین آیات مدنی محسوب میشوند مانند آیه ۲۰ سوره انعام. تفرد در نقل، ارسال سند، ضعیف و متروک الحدیث بودن راویان سخن فوق از مهمترین ضعف‌های آن است. وجود روایاتی از امامان شیعه، مبنی بر نزول بسمله در ابتدای سوره و اختصاص تمامی آیات میان دو بسمله به یک سوره، از دیگر دلایل بیاعتبار دانستن عبارت فوق است. در این پژوهش به صورت توصیفی-تحلیلی یکی از مبانی و علت‌های پیدایش آیات مستثنیات مورد نقد قرار گرفته و برای نمونه به نقد و بررسی آیات مستثنیات سوره مزمل پرداخته شده است.

کلمات کلیدی:

روایت «کانت اذا نزلت فاتحه...» نزول پیوسته آیات مستثنیات مکی و مدنی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1172290>

